

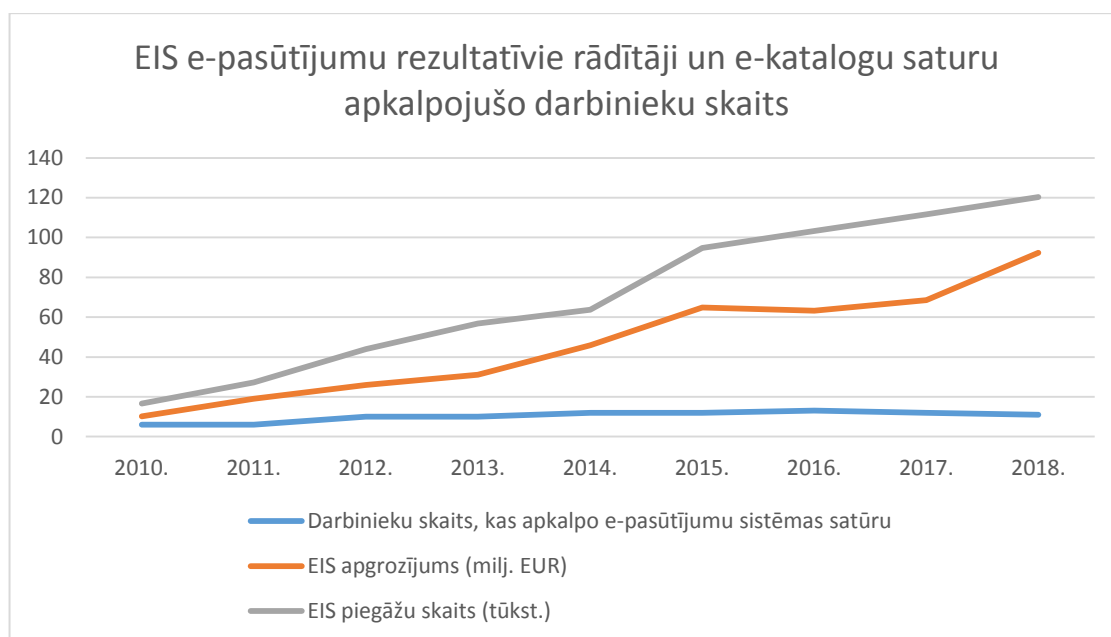
Elektronisko iepirkumu sistēma

1. Esošās situācijas apraksts

Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2007. –2013. gada plānošanas perioda darbības programmas “Infrastruktūra un pakalpojumi” papildinājuma 3.2.2.1.1.apakšaktivitātes “Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība” ietvaros tika izveidota un 2014.-2020. gada plānošanas perioda darbības programmas “Infrastruktūra un pakalpojumi” darbības programmas “Izaugsme un nodarbinātība” specifiskā atbalsta mērķa 2.2.1. “Nodrošināt publisko datu atkalizmantošanas pieaugumu un efektīvu publiskās pārvaldes un privātā sektora mijiedarbību” 2.2.1.1. pasākuma “Centralizētu publiskās pārvaldes IKT platformu izveide, publiskās pārvaldes procesu optimizēšana un attīstība” ietvaros, Valsts reģionālās attīstības aģentūrai (turpmāk – VRAA) īstenojot projektu “E-iepirkumu un e-izsoļu platformas attīstība” Nr. 2.2.1.1/17/I/004, (turpmāk – projekts) tiek pilnveidota elektronisko iepirkumu, t.sk. e-konkursu, e-izsoļu un e-izziņu, platforma (www.eis.gov.lv) (turpmāk – EIS). Šī projekta ietvaros līdz 2020. gada 31. jūlijam tiek attīstīta valsts IKT koplietošanas elementu un e-pārvaldes infrastruktūras izmantošana, pilnveidojot elektronisku datu atvēršanu un informācijas apmaiņu starp publiskās pārvaldes dalībniekiem un komersantiem.

EIS e-pasūtījumu apakšsistēmas lietošanas intensitāte pēdējo 9 gadu laikā pieauga vairāk nekā 7 reizes, bet apgrozījums vairāk nekā 9 reizes (sk. statistikas datus 1. attēlā)¹:

1. attēls



¹ Informāciju par darbinieku skaitu sk. 3.tabulā

2. Administratīvo resursu ietaupījums, kas veidojas no sistēmas lietošanas

EIS, papildus darbības tiešajiem ieguvumiem (cenu pazeminājums uz apgrozījuma rēķina, stingrākas garantijas apkalpošanas prasības u.t.t.), pastāv arī netiešie, no kuriem svarīgākais ir administratīvā sloga samazināšana iepirkumu procesa ietvaros, kas nozīmē mazāku cilvēkresursu nepieciešamību tajās institūcijās, kas izmanto EIS e-pasūtījumu apakšsistēmu iepirkumu veikšanai.

Eiropas Komisijas novērtējuma ziņojumā “*Impact and Effectiveness of EU Public Procurement Legislation*” (27.06.2011)² (kas joprojām ir aktuāls, jo Latvijā šobrīd spēkā esošā iepirkumu procedūru norises kārtība pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar to, kāda tā bija 2011. gadā³) norādīts, ka Latvijā vidējais cilvēkdien skaitis, ko pasūtītājs patērē vienam iepirkumam, ir 27 cilvēkdienas (sk. ziņojuma 125.lpp.). Savukārt preču vai pakalpojumu iegādei EIS e-pasūtījumu apakšsistēmā jebkuram darījumam vidēji tiek patērētas tikai 2 cilvēkdienas⁴, līdz ar to starpība jeb kopējais efektivitātes aprēķināšanai izmantojamais administratīvā resursu ietaupījums uz vienu preču grupu (katalogu) ir 25 cilvēkdienas.

Balstoties uz cilvēkdien patēriņu, ir aprēķināms netiešo izdevumu ietaupījums, vadoties no EIS darījumu kopsummām⁵ ar pieļāvumu, ka pasūtītāji, ja iepirkumi tiktu veikti ārpus EIS e-pasūtījumu apakšsistēmas, pārskata periodā (2018. gadā) katrs būtu rīkojuši vienu attiecīgo iepirkumu vai iepirkuma procedūru, kurā apvienotas visas vajadzības attiecīgās preču vai pakalpojumu grupas ietvaros.

Aprēķins, kas veikts, ņemot vērā EIS darījumus, kur visu darījumu kopsumma pārskata periodā (2018. gadā) attiecīgās preču vai pakalpojumu grupas ietvaros uz katru konkrēto pasūtītāju (pašvaldību institūciju un kapitālsabiedrību darījumi pārdales aprēķinos nav ņemti vērā) pārsniedza 42 000 *euro*, sk. aprēķinu 1. tabulā:

² <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/15468/attachments/1/translations/en/renditions/native>

³ Iepirkuma procedūrām Latvijā ir šādi darbietilpīgi posmi: 1) iepirkuma procedūras nolikuma un tehniskās specifikācijas izstrāde; 2) atbilžu sagatavošana un sniegšana pretendentiem; 3) vairāku iepirkuma komisijas locekļu dalība komisijas sēdēs; 4) katra komisijas locekļa individuāli veikta piedāvājumu vērtēšana, iepirkuma procedūras rezultātu izsludināšana un izziņu pieprasīšana; 5) rezultātu apstrīdēšanas process IUB un tiesā; 6) līguma sagatavošana un noslēgšana.

⁴ Vidējās 2 cilvēkdien slodzes aprēķinā ir ņemts vērā šādu darbu veikšanai nepieciešamais laiks: EIS tehniskās specifikācijas izvēle un nepieciešamības gadījumā tās salīdzināšana ar piedāvājumiem ārpus EIS, darījumu elektroniskā apstiprināšana, preču saņemšana, saņemto preču kvalitātes pārbaude, iegrāmatošana un apmaksa, kā arī darba uzdevuma sagatavošana (tikai gadījumos, kad tas ir nepieciešams, jo lielākai pasūtījumu daļai to nevajag).

⁵ Kopsummās nav iekļauti tie EIS pasūtītāji un darījumi tajās preču un pakalpojumu grupās, kurās darījumu kopsumma uz konkrēto pasūtītāju nesasniedz 10 000 *euro*.

1. tabula

Valsts publiskais sektors	Iepirkumu skaits, kuru būtu jāveic, ja nevarētu izmantot EIS (skaits)	Paredzamais resurss, ja procedūras tiktu rīkotas ārpus EIS (cilvēkdienas)	Parasto procedūru efektivitātes līmenis attiecībā pret EIS (procentos)	Resurss, procedūras norisei (darījumam) EIS (cilvēkdienas)	EIS gada ietaupījums (amata vietas) ⁶
Dati, kas ir izmantoti pārdales pamatojumā					
Institūcijas ⁷	154	4158 c/d	7%	308 c/d	17,19 a/v
Dati, kas netika izmantoti pārdales pamatojumā, bet veido ietaupījumu valsts pārvaldē					
Kapitālsabiedrības un atvasinātas publiskas personas	61	1782 c/d	7%	132 c/d	7,37 a/v
					24,56 a/v

Aprēķins, kas veikts, ņemot vērā EIS darījumus, kur visu darījumu kopsumma pārskata periodā (2018. gadā) attiecīgās preču vai pakalpojumu grupas ietvaros uz katru konkrēto pasūtītāju sasniedza vismaz 10 000 *euro*, bet ne vairāk kā 42 000 *euro*, sk. aprēķinu 2. tabulā:

2. tabula

Valsts publiskais sektors	Iepirkumu skaits, kuru būtu jāveic, ja nevarētu izmantot EIS (skaits)	Paredzamais resurss, ja iepirkumi tiktu rīkoti ārpus EIS (cilvēkdienas)	Parasto iepirkumu efektivitātes līmenis attiecībā pret EIS (procentos)	Resurss, iepirkuma norisei (darījumam) EIS (cilvēkdienas)	EIS gada ietaupījums (amata vietas)
Dati, kas ir izmantoti pārdales pamatojumā					
Institūcijas	238	2142 c/d	22%	476 c/d	7,44 a/v
Dati, kas netika izmantoti pārdales pamatojumā, bet veido ietaupījumu valsts pārvaldē					
Kapitālsabiedrības un atvasinātas publiskas personas	65	585 c/d	22%	130 c/d	2,03 a/v
					9,47 a/v

Tādējādi EIS e-pasūtījumu apakšsistēmas nodrošinātais kopējais ietaupījums pārskata periodā (2018. gadā) ir vismaz 34,03 cilvēkslodzes jeb amata vietas, no kurām 20 iepirkumu speciālistu vietas (2.amatu saime, 8. mēnešalgu grupa, III A līmenis), kas veido 325 513 *euro* ietaupījumu, 10 iepirkumu ekspertu vietas (2.amatu saime, 9. mēnešalgu grupa, III B līmenis), kas veido 177 201 *euro* ietaupījumu, 4,03 iepirkumu

⁶ Amata vietu skaita aprēķinos tika izmantotas 224 cilvēkslodzes uz vienu amata vietu. Savukārt 224 cilvēkslodzes veido 2018. gadā darba dienu skaitu – 249, no kura tika atņemtas 25 atvaļinājuma darba dienas (t.sk. atvaļinājuma papildus dienas).

⁷ Šeit un turpmāk tiešās pārvaldes iestādes.

juristu vietas (21.amatu saime, 10. mēnešalgu grupa, III B līmenis), kas veido 77 424 *euro* ietaupījumu, kā arī darba vietu uzturēšanas izmaksas 106 579 *euro*, kopumā 686 717 *euro* ietaupījums.

Aprēķinos izmantotais amata vietu **ietaupījums tiešās valsts pārvaldes iestādēs (24,63 amata vietas)** veido trīs reizes lielāku ietaupījumu nekā nepieciešamie cilvēkresursi EIS uzturēšanai līdzšinējā apjomā, turklāt aprēķinos nav ņemts vērā valsts kapitālsabiedrību, atvasinātu publisku personu, pašvaldību un pašvaldību kapitālsabiedrību resursu ietaupījums, izmantojot EIS, kas nav izmantots pārdales pamatojumam. Šāds tiešās valsts pārvaldes iestāžu ietaupījums veido 15 iepirkumu speciālistu vietas (2.amatu saime, 8. mēnešalgu grupa, III A līmenis), kas veido 244 134,75 *euro* ietaupījumu, 7 iepirkumu ekspertu vietas (2.amatu saime, 9. mēnešalgu grupa, III B līmenis), kas veido 124 040,70 *euro* ietaupījumu, 2,63 iepirkumu juristu vietas (21.amatu saime, 10. mēnešalgu grupa, III B līmenis), kas veido 50 527,33 *euro* ietaupījumu, kā arī darba vietu uzturēšanas izmaksas 77 139,02 *euro*, kopumā 495 841,80 *euro* ietaupījums.

3. Sistēmai šobrīd pieejamais cilvēkresursu apjoms

Ministru kabineta (turpmāk – MK) 2017. gada 28. februāra noteikumi Nr. 108 “Publisko elektronisko iepirkumu noteikumi” paredz 13 centralizēti iepērkamās preču un pakalpojumu grupas, no kurām VRAA ir piekritīgas 11⁸. Minētajos MK noteikumos piekritīgo preču grupu nodrošināšanā VRAA ir iesaistīti desmit darbinieki⁹, kas veido 0,9 cilvēka slodzes uz vienu preču grupu¹⁰. Pie minētā papildus atsevišķi pieskaitāmas vēl 0,3 cilvēka slodzes uz vienu preču grupu, vispārīgo vienošanos regulējuma izveidē, kā arī elektronisko preču un pakalpojumu katalogu tehniskās izveides un tehniskā atbalsta nodrošināšanā¹¹. Minēto darbinieku izmaksas (atalgojums un darba vietu uzturēšana) tiek segtas no VRAA budžeta, kā arī daļēji (divi darbinieki) no Eiropas reģionālās attīstības fonda (turpmāk – ERAF) projekta “E-iekirkumu un e-izsoļu platformas attīstība” (līgums Nr. 2.2.1.1/17/I/004) līdzekļiem attiecībā uz sistēmas analīzi un pilnveidošanu.

⁸ Šobrīd VRAA uztur divpadsmit preču grupas, no kurām medikamenti un medicīnas preces pēc šobrīd spēkā esošo vispārīgo vienošanos darbības beigām pāries Veselības ministrijas kompetencē.

⁹ Šobrīd preču un pakalpojumu grupu ietvaros darbojas 24 e-katalogi, kuru darbību uzrauga 6 darbinieki un, ņemot vērā e-pasūtījumu apakšsistēmā esošo darījumu skaita pieauguma tendenci (īkgadējais pieaugums ir vidēji 8% gadā), VRAA šobrīd piešķirto resursu ietvaros ir ievērojama pārslodze, lai pienācīgi nodrošinātu noslēgto vispārīgo vienošanos un piesaistīto e-katalogu izpildes uzraudzību.

¹⁰ Veicamajos darbos ietilpst ne mazāk kā šādas aktivitātes: 1) vajadzību apzināšana un tehniskās specifikācijas izstrāde, 2) centralizēto iepirkuma procedūru rīkošana, 2) noslēgto vispārīgo vienošanos izpildes uzraudzība, 3) atbalsta sniegšana elektronisko katalogu pircējiem un piegādātājiem, 4) apmācību nodrošināšana jaunu pasūtītāju un piegādātāju lietotājiem.

¹¹ Atbalsts tehniskās specifikācijas izstrādes laikā (ar mērķi turpmāk nodrošināt iespēju ievietot specifikācijas EIS-ā), uzturam vienotu tiesisko bāzi (vienošanās redakcijas aktualizācija un skaidrojumi par vienošanās pielāgošanu konkrētajam iepirkumam), piešķiram tiesības lietotājiem strādāt ar katalogu, sniedzam atbalstu par EIS tehnisko izmantošanu un risinām tehniskās problēmas, kā arī nodrošinām EIS nepārtrauktu darbību un attīstību.

4. Papildus nepieciešamie cilvēkresursi risinājuma uzturēšanai

Lai pilnvērtīgi nodrošinātu VRAA uzturēto EIS e-katalogu darbību 11 preču grupām VRAA nepieciešami 13 darbinieki, t.i., papildus 3 amata vietas nepieciešamas, lai atjaunotu EIS e-katalogu darījumu rezultātā piegādāto preču izlases kārtā veicamās kontroles (pārbaudes) uz vietas pie pasūtītājiem, kas tika pārtrauktas 2016. gadā, kad attiecīgi resursi tika novirzīti no EIS e-pasūtījumu apakšsistēmas uz e-konkursu apakšsistēmas uzturēšanu un atbalstu (jo pēc attiecīgā ERAF projekta¹² noslēguma apakšsistēmas uzturēšanai netika piešķirti resursi tādā apjomā, kāds tika plānots attiecīgajā informatīvajā ziņojumā¹³ pirms attiecīgā ERAF projekta uzsākšanas) un, lai atjaunotu darbu pie EIS e-katalogos iekļauto preču standartu veidošanas.

Informācija par EIS apkalpošanā ieskaitīto personālu pa gadiem apkopota tabulā:

3.tabula. VRAA Elektronisko iepirkumu departamenta darbinieku skaita izmaiņas pa gadiem

Gadi	Darbinieku skaits				Komentāri
	Kopā VRAA EID	E-katalogu saturu apkalpo	E-konkursu portālu apkalpo	Uz projekta laiku piesaistītais	
2010	8	5	-	2	Notiek e-pasūtījumu apakšsistēmas modernizācijas ERAF projekts
2011	8	5	-	2	
2012	10	9	-		EIS uzturēšanai <u>no kopējā budžeta</u> (01.00.00. Nozaru vadība) <u>tika pārdalīts finansējums 7 darbiniekiem</u> (t.sk. 2 sistēmas administratoriem, 1 juristam par tiesību aktiem atbildīgajām, kas strādā citās struktūrvienībās)
2013	10	9	-		
2014	12	11	-		Pārdalīti papildus 2 darbinieki VARAM resora ietvaros
2015	12	11	-		
2016	13	12	-		Pārdalīts 1 darbinieks uz VARAM resora ietvaros. Uzsākta e-konkursu pilotprojekta ekspluatācija.
2017	17	11	2.7	3.3	Pārdalīti 4 darbinieki VARAM resora ietvaros. Ieviesta EID Sistēmas uzturēšanas un attīstības nodaļa, kas apkalpo EIS e-konkursu apakšsistēmu. Atbilstoši tiesību aktu prasībām no 2017. gada 18. aprīļa uzsāka pāreja uz obligātu EIS e-konkursu izmantošanu.
2018	19	10	5.7	3.3	Pārdalīti papildus 2 darbinieki VARAM resora ietvaros. Atbilstoši tiesību aktu prasībām notiek e-konkursu obligātas lietošanas paplašināšana.

Turklāt pēc EIS e-konkursu apakšsistēmas palaišanas ekspluatācijā ir notikušas vairākas izmaiņas publiskos iepirkumos regulējošajos tiesību aktos, būtiski paplašinot EIS lietošanu un nepieciešamību pēc sistēmas funkcionalitātes izmaiņām, piemēram:

¹² Eiropas Reģionālās attīstības fonda projekts „Elektronisko iepirkumu sistēmas e-konkursu un e-izsoļu funkcionalitātes attīstība” vienošanās Nr. 3DP/3.2.2.1.1/12/IPIA/CFLA/009/005

¹³ Informatīvais ziņojums „Par darbības programmas "Infrastruktūra un pakalpojumi" papildinājuma 3.2.2.1.1.apakšaktivitātes "Informācijas sistēmu un elektronisko pakalpojumu attīstība" projekta „Elektronisko iepirkumu sistēmas e-konkursu un e-izsoļu funkcionalitātes attīstība” elektroniskās iepirkumu sistēmas darbības koncepcijas aprakstu” (izskatīts MK 2012. gada 4. septembrī)

- paredzēts, ka pircēja profils būs tikai EIS ar visu profilam piemītošo funkcionalitāti;
- paredzēta noslēgto līgumu publicēšana pircēja profilā;
- paplašināts EIS e-izziņu apakšsistēmā gatavojamajās izziņās ietvertais pārbaudāmais informācijas apjoms;
- paredzēta zemsliedžu iepirkumu veikšana EIS ar elektronisku piedāvājumu iesniegšanu;
- paredzēta Eiropas vienotā iepirkuma procedūras dokumenta (turpmāk – ESPD) izmantošana iepirkuma procedūrās. Tajā pat laikā Eiropas Savienības tiesību aktos¹⁴ noteikts, ka ESPD no 2018. gada aprīļa sagatavojams tikai elektroniskā formā. Ievērojot, ka Eiropas Komisijas nodrošinātais ESPD elektroniskās izveides un gatavošanas rīks vairs nebūs ieejams 2019. gada aprīlī, līdzvērtīgi ESPD rīku izveides pienākums turpmāk ir dalībvalstīm¹⁵ un Latvijas gadījumā šāda rīka izstrāde noris EIS ietvaros.

Nekāds papildus finansējums, jo īpaši administratīvie resursi, VRAA kapacitātes celšanai, kas nepieciešams ne tikai minēto izmaiņu ieviešanai, bet arī turpmākajai attīstībai un atbalstam, nav ticis piešķirts, kā rezultātā šobrīd ir izveidojusies situācija, kurā bez jau 3 trūkstošajām darba vietām ir prognozējams pat 5 darba vietu iztrūkums no jau esošajām darba vietām.

Tādējādi kopējie papildus nepieciešamie cilvēkresursi, kas vajadzīgi turpmākai risinājuma uzturēšanai esošajā apjomā no 2020. līdz 2022. gadam, **ir 8 amata vietas** (kuru finansēšanai nepieciešamo finansējumu skat. 3.tabulā), tajā skaitā:

- 2 projektu vadītāji (32. amatu saime, 11. mēnešalgu grupa, III A līmenis), kam atalgojumam nepieciešami 51 448 *euro* gadā (finansējums nepieciešams sākot ar 2020. gada 1. janvāri);
- 2 vecākie konsultanti (35. amatu saime, 10. mēnešalgu grupa, III līmenis), kam atalgojumam nepieciešami 47 912 *euro* gadā (finansējums vienai amata vietai nepieciešams sākot ar 2019. gada 19. jūliju un otrai amata vietai – sākot ar 2020. gada 1. janvāri);
- 3 sistēmu analītiķi (19.4 amatu saime, 12. mēnešalgu grupa, IV līmenis), kam atalgojumam nepieciešami 88 227 *euro* gadā (finansējums nepieciešams sākot ar 2020. gada 31. jūliju);
- 1 IT projektu vadītājs (32. amatu saime, 12. mēnešalgu grupa, III B līmenis), kam atalgojumam nepieciešami 29 409 *euro* gadā (finansējums nepieciešams sākot ar 2020. gada 31. jūliju);
- 3 darba vietu izveides izmaksas 8 331 *euro* (finansējums nepieciešams sākot ar 2020. gada 1. janvāri);
- 8 amata vietu ikgadējās uzturēšanas izmaksas 25 048 *euro* (finansējums vienas amata vietas uzturēšanai nepieciešams sākot ar 2019. gada 19. jūliju, trīs amata vietu uzturēšanai – sākot ar 2020. gada 1. janvāri un četru amata vietu uzturēšanai – sākot ar 2020. gada 31. jūliju).

4.tabula. Nepieciešamais papildu finansējums un papildu amata vietas

	2020. gads	2021. gads	2022. gads un
--	------------	------------	---------------

¹⁴ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32016R0007>

¹⁵ <https://ec.europa.eu/tools/espd/filter?lang=lv>

			turpmāk
Atlīdzība	148 375 ¹⁶	216 997	216 997
Darba vietu izveide	8 331		
Darba vietas uzturēšana	17 742 ¹⁷	25 048	25 048
Finansējums kopā	174 448	242 045	242 045
Amata vietu skaits	8¹⁸	8	8

Papildus jāpieskaita arī turpmāk aprakstītie nepieciešamie resursi, kas izriet no zemāk aprakstītājām iepirkumu centralizācijas iniciatīvām.

2018. gada 13. decembra Valsts sekretāru sanāksmē tika skatīts jautājums par valsts pārvaldes cilvēkresursu politikas aktualitātēm un atbalsta funkciju centralizāciju (protokols Nr.49 36.§ 7.punkts), kā arī attiecībā uz centralizētajiem iepirkumiem noteikts šāds institūciju atbildības sadalījums :

- Aizsardzības ministrijai un Valsts militāro objektu un iepirkumu centram organizēt centralizētu degvielas iepirkumu;
- Izglītības un zinātnes ministrijai, Veselības ministrijai, Zemkopības ministrijai, augstskolām un zinātniskajiem institūtiem organizēt centralizētu laboratorijas materiālu, reaģentu un ķīmikāliju iepirkumu;
- Ekonomikas ministrijai, Iepirkumu uzraudzības birojam, VRAA, nozares ekspertiem sagatavot elektroenerģijas iepirkuma dokumentus un izvērtēt iespēju veikt centralizētu elektroenerģijas iepirkumu ministriju un padotības iestāžu vajadzībām.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs

J. Pūce

Edgars Cīrulis, 67079076
edgars.cirulis@vraa.gov.lv

Vineta Brūvere, 67026575
vineta.bruvere@varam.gov.lv

¹⁶ 4 amata vietām - no 2020. gada 1. janvāra, 4 amata vietām - no 2020. gada 1. augusta

¹⁷ 4 amata vietām - no 2020. gada 1. janvāra, 4 amata vietām - no 2020. gada 1. augusta

¹⁸ 4 amata vietas - no 2020. gada 1. janvāra, 4 amata vietas - no 2020. gada 1. augusta